

benægter jeg paa det bestemteste efter den Erfaring, jeg har. Det kan være, at ganske enkelte, som navnlig beskæftige sig med teoretiske Spørgsmaal, ere utilfredse, men største Delen af Sogneboerne tror jeg er tilfreds med, at ikke den rene Agitation — for at bruge et forstaaeligt Udtryk — skal være eneraadende ved Valget. Byrderne ere voksede, naar undtages lige de sidste Aar, hvor der er holdt igen; der er vist større og større Humanitet, og det hører til Sjældenhederne, at der med Grund kan klages over Inhumanitet eller Uefterrettelighed. I det store og hele tror jeg, at Sogneraadene have bestræbt sig for at løse deres Opgave og stadig have stræbt at behandle de Personer, de skulle støtte, paa en human og billig Maade. Jeg kan derfor ikke se, at der er nogen Grund til at være misforøjet ved de nuværende Forhold. Jeg skal indrømme, at der maaske kunde være Grund til at foretage Forandringer, naar det kunde ske med god Vilje fra alle Sider, at man f. Eks. kunde ønske at indføre Forholdstalsvalgmaaden, og som Følge deraf ogsaa maatte noget udvide Valgretten i de højst-beskattede Valgklasser; men det har man ikke villet høre Tale om, end ikke fra det moderate Partis Side, hvor man dog somme Tider kunde vente et vist Middelstandpunkt, et vist moderat Standpunkt, ved visse Lejligheder i alt Fald. Her synes de moderate at være enige med Flertallet og at være lige saa begejstrede som i deres unge Dage, da de glædede sig over den almindelige Valgrets Ufejlbarehed. Nu sagde den ærede Ordfører nok, at den almindelige Valgret til Folketinget har jo dog ikke givet sig det Udslag, at der her kun sad Repræsentanter for de smaa Skatteydere. Dertil er for det første at bemærke, at det kommunale Liv ytrer sig ikke paa samme Maade som det større politiske, hvor der vælges i større Kredse; men hvis den ærede Ordfører vil have, at man f. Eks. skulde indrømme fra min Side, at Valgene absolut have svaret til de Forventninger, som de, der gavede Grundloven, havde; saa kan jeg ikke føje det ærede Medlem heri. Man kan ikke hævde, at de politiske Valg saa fuldstændig repræsentere de forskellige Sider i Nationen paa en fyldestgørende Maade, som ønskeligt var. Man maa tværtimod finde, at den almindelige Valgret i høj Grad har givet Klassevalg som Resultat. Idet jeg slutter, skal jeg selvfølgelig først tage Afstand fra Forslaget af praktiske Grunde, men jeg vil dernæst paa ingen Maade erkende, hvad

det ærede Medlem for Assens syntes gerne at ville have mig til, at det er Retfærdigheden, der herigennem vilde ske Fyldest. Efter min Formening vilde det være i højeste Grad uretfærdigt, saaledes som Forholdene i Verden nu en Gang ere, at lade nogle faa Lov til at betale det hele og andre faa Lov til at styre det hele. Jeg har til Slut blot en Bemærkning at gøre om Kvindernes Valgret. De samme Grunde, som jeg før nævnte, for at jeg med Hensyn til Forholdstalsvalgmaaden ikke skulde komme ind paa dette Spørgsmaal, have forhindret mig i at gaa nærmere ind paa dette Spørgsmaal, da det foreliggende Grundlag efter min Formening ikke egner sig til en politisk Forhandling; men jeg vil gerne erkende, at som Forholdene have udviklet sig, bør man ikke principielt stille sig paa det Standpunkt, at Kvinderne paa enhver Maade skulde udelukkes fra Lovgivningen. Inden for rimelige og naturlige Grænser forekommer det mig endog ønskeligt, at Kvinden kommer til at deltage i det offentlige Liv.

Indenrigsministeren (Bardenfleth): Efter at jeg ved Lovforlagets 1ste Behandling har udtalt mig om det Princip, der ligger til Grund for det i sin Almindelighed, anser jeg det for overflødig paa ny at komme ind paa en almindelig Omtale af Forslaget. Jeg tror derfor at kunne fatte mig i stor Korthed. Det har i mine Øjne ikke forandret Sagen, at Principet i det oprindelige Forslag for saa vidt er forandret, som man har opgivet hændførelsen af Valgbarhedscensus, selv under de meget milde Former, som var foreslaet, og nu har foreslaet indført Forholdstalsvalgmaaden med Ophævelse af de to Valgklasser. Det Formaal, som jo søges opnaaet ved Lovforlaget, er en stærk Udvidelse af den kommunale Valgret, og det er et Skridt, som jeg tror er ganske uigennemførligt for Tiden. Derfor tror jeg, at en mere indgaaende Drøftelse af Sagen for Øjeblikket ikke har tilstrækkelig Interesse. Naar man som Grund til at søge Sagen fremmet nu og fremdeles anfører, at der hersker saa stærk Misfornøjelse med den nuværende kommunale Valgret, saa deler jeg ikke denne Betragtning, at der findes en saadan Misfornøjelse. Jeg slutter mig i saa Henseende ganske til de Bemærkninger, der fremkom fra det ærede Medlem for Fredensborg (J. Hage). Naar man saa endvidere udtaler Misfornøjelse med den Maade, hvorpaa de kommunale Raad have røgtet deres Gerning